

Pierwsza pomoc okulistyczna

Diagnoza i leczenie

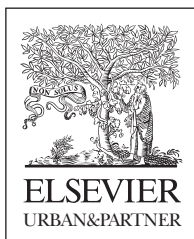
Lennox A. Webb

Przedmowa

Jacek Kański

Wydanie I polskie pod redakcją

Krystyny Pecold

Wydawnictwo Medyczne
Urban & Partner
Wrocław

Spis treści

Przedmowa	vi
Wstęp	vii
Przedmowa do wydania polskiego	viii
Rozdział 1 Badanie podstawowe	1
Rozdział 2 Czerwone oko	13
Rozdział 3 Ból oka	64
Rozdział 4 Objawy wzrokowe	73
Rozdział 5 Uraz	112
Rozdział 6 Łzawienie oka	132
Rozdział 7 Problemy z soczewkami kontaktowymi	139
Rozdział 8 Powieki	143
Rozdział 9 Guzy oka i otaczających tkanek	153
Rozdział 10 Chirurgia oka i powikłania	170
Rozdział 11 Leki okulistyczne	186
Skorowidz	195

Skorowidz

A

abrazja rogówki 7, **13**, **15**, 19,
25–28, 115
acetazolamid 188
acyklowir 187, 192
adenowirus 53–54
afferent pupillary defect 7–8
AION 74–75
alergia 14, 16, 46, 51–52, **144–145**
alkohol poliwinylowy 189
amikacyna 186
amitryptylina 45, 70, 149–150
Amslera test 99
antagonista 5HT 69
– serotoniny 69
antazolina 188
anterior ischemic optic neuropathy
74–75
antyalgiki 188
APD 7–8
aspiryna 71, 77
atak jaskry 21–22, **41**, **43**, **98**, 105,
185
atropina 189, 193
aura wzrokowa 68, 91
azapentacen 189

B

badanie podstawowe 1–12
– powiek 19
– rogówki 22
– tkanek oczodołu 20
barwienie fluoresceiną 7, 15, 25,
50, 63, 188, 193
– – punkcikowate 52–53, 140

betaksolol 188
bładość siatkówki 74, 76
– tarczy nerwu wzrokowego 74, 96
blaszka Holtenhorsta 76
bliznowacenie rogówki 195
blow-out, złamanie 111, 121, **123**
błękit metylenowy 188
błona naczyniowa, zapalenie 14,
16, 22–23, **35**, 66
błyski przed okiem 81, 88, 106,
182
ból głowy 65, **68–70**, **90–91**, 105
– niedokrwienny 71
– oczodołu 65
– oka 41, **64–72**
– potylicy 69
brinzolamid 189
brodawczak 157, 159
brodawka łojotokowa 159–160
– skórna 2
– starcza 157, 159
BRVO 81–83
budowa oka 1
button hole 176

C

chemoza spojówek 14, 16–17, 21,
48, 53–54, 147, 164–165
chirurgia jaskry 180–182
– odwarstwienia siatkówki
182–184
– refrakcyjna laserowa **175–178**,
184
– – – leki 189
chirurgia zaćmy 170–174

chirurgia zeza 178–180
 chłamydia 52–53, 60, 194
 chloramfenikol 186, 191
 choroba demielinizacyjna 89, 109
 chromanie żuchwy 73
 ciało obce pod powieką 21–22,
 25–26, 29, **31–33**
 – – przenikające 28
 – – uczucie 173
 – – w rogówce 13–14, 26, **28–31**
 – – wewnętrzzgałkowe 19
 – rzęsowe, skurcz 21, 27
 – szkliste, krwotok 84–86
 – – męty 49, 81, 88, **106–108**, 182
 – – odłączenie tylne 85–88,
 106–107
 – usuwanie za pomocą igły 29–30
 ciśnienie wewnętrzzgałkowe
 podwyższone 83, 98
 CRVO 81–83
 cukrzyca **70–71**, 85–86, 92, 94, 102,
 108, 111
 – laser 184–185
 cyklopentolat 27
 cyprofloksacyna 187
 cysta spojówki 163, 165
 czerniak złośliwy 162–163
 – – naczyńówki 166–167
 czerwienica 81
 czerwone oko 13–63
 czucie rogówkowe 110–111,
 149–150

D
 deksametazon 186, 187
 dekstran 189
 difenhydroamina 188
 diklofenak 188
diplopia 5–7, 54, 66, 68, 71,
108–111, 116, 122–123,
 148–149
 dno oka 8–11
 – – symulacja ślepoty 80
 dorzolamid 189
 drętwienie policzka 122–123
 drogi łzowe, fizjologia 135
 – – płukanie 134

druży 98
 dwojenie 5–7, 54, 66, 68, 71,
108–111, 116, 122–123,
 148–149

E

ectropion 2, 132–133, **150–151**
 emedastyna 188
endophthalmitis 17–18, 173
entropion 2, **33–35**, **151–152**
episcleritis 22, 24, **42–44**, **59**
 erozja rogówki 7, **13**, **15**, 19,
25–28, 115
 erytromycyna 186
 EXCIMER 175–178

F

fakoemulsyfikacja 170–174
 fenylefryna 188
 fludrokortyzon 186, 187
 fluoresceina 7, 15, 25, 50, 63, 194
 – barwienie punkcikowate 52–53,
 140
 fluorometolon 187
 fortyfikacje 68, 91
 fotopsja 88, 106

G

gałka oczna, pęknięcie 16,
120–121
 – – ropień 168
 – – ruchomość 5–6
 – – uraz 16–17, **112–131**
 – – – przenikający 21, **119–121**, 126
 – – zakażenie wnętrza 17–18, 173
 gaz w oczodole 116
 gentamycyna 186, 187
 glikol polietylenowy 189
 – propylenowy 189
 głowa, ból 65, **68–70**, **90–91**
 gradówka 2, 146, **153–158**
 gramicydyna 186, 187
 gruczoł Meiboma 65
 – – torbiel 154
 – Molla, torbiel 159–160
 grudka 52
 guz 104–105, 108, **153–169**

– oczodołu 168
guzek spojówki 42

H

halo, objaw 178
hemianopsia 10
Herpes 39–40, 148, 164
– *zoster* 44–45
hialuronowy kwas 189
hipomeloza 189
histeria 79
Holtenhorsta blaszka 76
hydrokortyzon 186, 187
hydroksyceluloza 187
hydrops 92
hypHEMA 23–24, 114–115, 118, 122,
124
hypopyon 24, 38

I

Imigran 69
indometacyna 188
irydektomia 181
irydotomia 185

J

jaskra, chirurgia 180–182
– – leki 189
– laser 185
– leki 187–188, 191
– neowaskularna 185
– ostra 21–22, 41, 43, 98, 105, 185
– przewlekła 81, 96–99
– wrodzona 132, 138
– wtórna 167, 194
jęczmień 145–146, 154, 156–157
jodek potasu 189
– sodu 189

K

kantotomia boczna 122
kapsulotomia YAG 185
karbachol 188
karbamazepina 70, 149–150
keratektomia fotorefrakcyjna
175–178, 184
– – leki 189

karteolol 188
kłębki waty 9
kolor czerwony, saturacja
osłabiona 90
komora przednia 22–24
krioterapia twardówki 182–183
kromoglikan disodowy 188
krwiak oczodołu 114, 116, 121–123
– podspojówkowy 14, 16–17, 21,
57–59, 118, 123
krwistek 23–24, 114–115, 118, 122,
124
krwotok, ciało szkliste 84–86
– plamka 83–84
– podpajęczynówkowy 69
– podplamkowy 98
– podspojówkowy 14, 16–17, 21,
57–59, 118, 123
– siatkówkowy 71, 83, 85
– tarczowaty 84
– tarczy nerwu wzrokowego 75
– wewnątrzgałkowy 167
kurtyna opadająca 86, 105, 119
kwas
– hialuronowy 189
– poliakrylowy 189

L

lampa szczelinowa 11–12
laser 184–185
– argonowy 184–185
– excimer 175–178
– YAG 185
LASIK 175–176, 184
– leki 189
latanoprost 189
leczenie owrzodzeń rogówki
40–41
leki 186–197
leukokoria 167
lodoksamid 188

Ł

łódka 84
łuska 61
łzawienie oka 132–138
łzy sztuczne 189, 194

M

- makulopatia 94
 - cukrzycowa 94, 100–101
 - makulopatia starcza 98–100
 - masaż woreczka żółtego 138
 - maść, podanie 27
 - Meiboma gruczoł 65
 - – torbiel 154
 - melanoma malignum* 162–163
 - – naczyńiówki 166–167
 - melanoza spojówki 163
 - metipranolol 188, 189
 - męty ciała szklстого 49, 81, 88, **106–108**, 182
 - mięsień rzęskowy, leki rozkurczające 188, 192
 - – skurcz 21, 27
 - mięśnie zewnętrzne 6
 - – zez, operacja 179–180
 - migotanie przedsionków 91, 105
 - migrena 65, **68–70**, **90–91**, 105
 - Molla gruczoł, torbiel 159–160
 - myasthenia gravis* 109, 111
 - mydriatyki 189, 193
 - mydriaza urazowa 119, 123
- N**
- naczyńiówka, czerniak 166–167
 - znamię 166
 - nadciśnienie 108, 111
 - nadtwardówka, zapalenie 22, 24, **42–44**, **59**
 - – guzkowe 165
 - nafazolina 188
 - nastrzyknięcie okołorzębkowe 35
 - twardówki 24
 - nedokromil 188
 - neomycyna 186, 187
 - nerw czaszkowy, porażenie 66, **108**, **110–111**
 - wzrokowy, neuropatia przednia niedokrwienne 74–75
 - – niedokrwienie 74–75
 - – tarcza 8–9
 - – – błądź 74, 96
 - – – krwotoki 75
 - – – obrzęk 69, 97, 105–106

- – – prawidłowa 97
 - – – zanik 96
 - – ucisk 49, 54
 - – zapalenie 89–90, 109
 - neuralgia, półpasiec 70, 149
 - neuropatia cukrzycowa 71
 - nerwu wzrokowego 74
 - – – przednia niedokrwienne 74–75
 - niedokrwienie, ból 71
 - nerwu wzrokowego 74–75
 - płatów potylicznych 78–79
 - siatkówki 74, 76
 - niedowidzenie połowicze 10
 - toksyczne 104
 - żywieniowe 104
 - niedrożność przewodu nosowo-żółtego 132, 136
 - norfloksacylna 187
 - nudności 68
 - nużliwość mięśni 109, 111
- O**
- objaw białej źrenicy 167
 - halo 178
 - obrzęk płamki 101–102
 - powiek 56
 - spojówki 14, 16, 21, 48, 53–54, 147, 164–165
 - tarczy nerwu wzrokowego 69, 97, 105–106
 - oczodół, badanie 20
 - ból 65
 - guz 168
 - krwiak 114, 116, **121–123**
 - RTG 111, 116–117, 129
 - stłuczenie 123
 - zapalenie tkanki łącznej 17–18, 147
 - odblask świetlny rogówki 7
 - – – nieregularny 25, 28
 - odłączenie ciała szklстого tylne 85–88, 106–107
 - odruch źreniczny na światło, uszkodzenie dośrodkowe 7–8, 48, 54, 66, 74, 76, 88, 119, 122, 148–149

odwarstwienie siatkówki 81,
 86–89, 119
 – – chirurgia 182–184
 – – – leki 189
 odwinięcie powieki 2, 32, 37,
 132–133, 150–151
 odwrócenie powieki dolnej 2, 32,
 37, 132–133, 150–151
 – – górnej 32
 ofloksacyna 187
 oftalmopatia tarczycowa 46–49,
 53–55, 108–111, 168
 oko białe 56, 59
 – błyszczące 110
 – ból 41, 64–72
 – budowa 1
 – chirurgia 170–185
 – czerwone 13–63
 – dno 8–11
 – duże 138
 – łzawienie 132–138
 – przerzuty 167
 – sklezione 57
 – suche 63, 132, 135
 – twarde jak kamień 41
 – uraz 16–17, 112–131
 – zmiany zewnętrzne 2
 – znieczulanie, leki 188, 192–193
 oksybuprokaina, chlorowodorek
 189
 oksytetracyklina 187
 okulary nieprawidłowe 65, 72, 103
 olopatydyna 188
 opadnięcie powieki 66, 109
 oparzenie chemiczne rogówki
 112–114
 opatrunek podwójny, technika
 26–27, 31, 36
 operacja oka 17–19
 osady rogówkowe 22–23
 osłabienie saturacji koloru
 czerwonego 90
 – widzenia 73
 – – centralnego 73, 91–92, 99–100,
 102
 ostrość wzroku 2–5
 – – obniżenie głębokie 76

otworek stenopeiczny 2, 5, 66, 99
 owrzodzenie herpetyczne 164
 – rogówki 17, 38–41, 140–142, 178
 – – brzeżne 39, 61
 – – drzewkowate 40, 53

P

pajęczyny przed okiem 88, 106
 panfotokoagulacja 184–185
 parestezje 122–123
 perforacja rogówki 7
 pęknięcie gałki ocznej 16, 120–121
 – twardówki 122, 126
 piasek w oczach 63
 piegi tęczówki 161
 pilokarpina 188, 189
 pirenoksyna 189
 plama wiśniowa 76
 plamka wzrokowa 9
 – – badanie 100
 – – krwotok 83–84
 – – obrzęk 101–102
 – – przyłożona 89, 182
 – – zwyrodnienie 94
 – – – cukrzycowe 94, 100–101
 – – – starcze 98–100
 płat potyliczny, niedokrwienie
 78–79
 płatek rogówki 175–176
 płukanie dróg łzowych 134
 płyn do higieny soczewek
 kontaktowych 140
 podanie maści 27
 podwinięcie powieki 2, 13, 15,
 33–35
 pole widzenia, symulacja ślepoty
 79–80
 – – ubytki 10–12, 69, 90–91
 poliakrylowy kwas 189
 polimyksyna B 186, 187
 poliwidon 189
 porażenie nerwu czaszkowego 66,
 108, 110–111
 potylicza, ból 69
 powieka, badanie 19
 – ciało obce 21–22, 25–26, 29,
 31–33

- powieka, obrzęk 56
 – odwinięcie 2, **32**, 37, 132–133, **150–151**
 – opadnięcie 66, 109
 – rana 124–126
 – retrakcja 46, 54
 powieka, wzrost rzęs
 patologiczny 2, **13**, **15**
 – zapalenie brzegów 60–62, 132–133, **143–145**
 poziom krwi w komorze
 przedniej 23–24, 114–115, 118, 122, **124**
 – ropy w komorze przedniej 24, 38
 półpasiec **44–45**, 65, 70, **149–150**
 prednizolon 187, 192
 PRK **175–178**, 184
 – leki 189
 proksymetakaina 189, 194
 próba Valsalvy 56, 58, 86
 przerzuty do oka 167
 przetoka szyjno-jamista 55
 przewód nosowo-łzowy,
 niedrożność 132, 136
 – – udrażnianie 137–138
 przymglenie rogówki 22, 41, 138, 178
 – widzenia 173, 184
 punkt łzowy 137
 – – odwrócony 134
 – – zwężenie 132–133
 PVD 85–86
- R**
 rak kolczystokomórkowy 161–162
 – podstawnokomórkowy 160–161
 rana powieki 124–126
 – rozejście się 174
 – spojówki 126
 – zakażenie 175
 reakcja uczuleniowa 14, 16, 46, 51–52
 refleks różowy 7–8, 97, 128
 retinopatia cukrzycowa 71, 92, 100–101
 – – proliferacyjna 85–86, 103
 – proliferacyjna 84
 retrakcja powiek 46, 54
 rogowacenie słoneczne 159–161
 rogówka 6–7
 – abrazja 7, **13**, **15**, 19, **25–28**, 115
 – badanie 22
 – bliznowacenie 195
 – ciało obce 13–14, 26, **28–31**
 – czucie 110–111, 149–150
 – erozja 7, **13**, **15**, 19, **25–28**, 115
 – oparzenie chemiczne 112–114
 – osady 22–23
 – owróżnienie 17, **38–41**, 140–142, 178
 – – brzeżne 39, 61
 – – drzewkowate 40, 53, 194
 – płatek 175–176
 – przymglenie 22, 41, 138, 178
 – ropień 24, 38
 – ropostek 24, 38
 – stożek 92, 94
 – wrzód 17, **38–41**, 140–142, 178
 – – brzeżny 39, 61
 – – drzewkowaty 40, 53
 – zadrapania linijne 21–22, 25–26, 31
 ropień rogówki 24, 38
 – woreczka łzowego 2, **168–169**
 – za gałką oczną 168
 ropostek 24, 38
 rozejście się rany 174
 RTG oczodołu 111, 116–117, 129
 – zatok 68
 rubeoza 185
 ruchomość gałek ocznych 5–6
 rzęsy sklezione 61
 – wrastanie 2, **13**, **15**, **33–35**, **151–152**
 – wzrost patologiczny 2, **13**, **15**, **33–35**
- S**
 saturacja koloru czerwonego,
 osłabienie 90
 siatkówczak 167
 siatkówka 8–11
 – niedokrwienność 74, 76

- odwarstwienie 81, **86–89**, 119
- – – chirurgia 182–184
- – – leki 189
- wstrząśnienie 119
- zakrzep żyły środkowej 81–83
- zator tętnicy środkowej 75–78
- skrzydlik 164
- skurcz mięśnia rzęskowego 21, 27
- soczewka kontaktowa 19, **36–38**,
46, 50, **139–142**
- – – owrzodzenie 40
- zmętnienie torebki tylnej 93, 101
- spojówka, cysta 163, 165
- guzek 42
- krwiak 14, 16–17, 21, **57–59**, 118,
123
- melanoza 163
- obrzęk 14, 16–17, 21, 48, 53–54,
147, 164–165
- rana 126
- torbiel 164
- zapalenie 13–14, 51, **52–54**, 56,
57–58
- stenoza punktu łzowego 132
- sterydy 187, 192
- stłuczenie oczodołu 123
- stożek rogówki 92, 94
- stwardnienie tętnic 74
- stymulacja nerwów przezskórna
70
- sulfacetamid 187
- symulacja ślepoty 79–80
- szkła korekcyjne nieprawidłowe
65, **72**, 103
- szpiczak mnogi 81

Ś

- ślepotą funkcjonalna 79–80
- korowa 74, 78
- symulacja 79–80
- światło fluoryzujące 90
- światłowstręt 14, 19–20, 35

T

- tablica do badania ostrości
wzroku 3–4
- tarcza nerwu wzrokowego 8–9

- – – bladeść 74, 96
- – – krwotoki 75
- – – obrzęk 69, 97, 105–106
- – – prawidłowa 97
- – – zanik 96
- technika podwójnego opatrunku
26–27, 31, 36
- wywijania górnej powieki 32
- test Amslera 99
- tetryzolina 188
- tęczówka, piegi 161
- wypadnięcie 128
- zapalenie 14, 16, 67
- zmiany barwnikowe 165–166
- zrosty 67
- tętniak, ucisk 108–109
- tętnica skroniowa, zapalenie
64–65, 70, 73–76, 78, 105, 111
- stwardnienie 74
- środkowa siatkówki, zator 75–78
- timolol 188, 189
- tobramycyna 186, 187
- torbiel gruczołu Meiboma 154
- – Molla 159–160
- spojówki 164
- śluzowa 2, 133, **136**
- – woreczka łzowego 169
- trabekulektomia 180–182
- leki 193
- trawanoprost 189
- trichiasis* 2, **13**, **15**, **33–35**, **151–152**
- tropikamid 189
- trzeszczenie 117
- twardówka, krioterapia 182–183
- nastrzyknięcie 24
- pęknięcie 122, 126
- zapalenie 22, 24, **42–44**

U

- ubytek centralny 10
- pola widzenia 10–12, 69, 90–91
- ucisk na nerw wzrokowy 49, 54
- uczucie ciała obcego 173
- udrażnianie przewodu nosowo-
-łzowego 137–138
- upośledzenie widzenia **73**, 91–92,
99–100, **102**, 115, 174

upośledzenie widzenia centralnego **73**, 91–92
 uraz gałki ocznej 16–17, **112–131**
 – – – przenikający 21, **119–121**, 126
 uraz świetlny 49–50
 – usuwanie za pomocą igły 29–30
 usunięcie zaćmy
 zewnątrztorebkowe 172–174
 usuwanie ciała obcego za pomocą igły 29–30
 – gradówki 155–158
 uszkodzenie dośrodkowe
 od ruchu źrenicznego na światło 7–8, 48, 54, 66, 74, 76, 88, 119, 122, 148–149
 – rogówki linijne 21–22, 25–26, 31
 utrata widzenia **73**
 – – centralnego 83
uveitis 14, 16, 22–23, **35**

V

Valsalvy próba 56, 58, 86
 Vis 2, 5

W

widzenie centralne, utrata 83
 – – upośledzenie **73**, 91–92
 – podwójne 5–7, 54, 66, 68, 71, **108–111**, 116, 122–123, 148–149
 – – chirurgia zeza 180
 – przymglenie 173, 184
 – upośledzenie **73**, 91–92, **99–100**, **102**, 115, 174
 – utrata **73**
 wieczko 85
 wirus opryszczki 39–40, 148
 witaminy, niedobór 104
 woreczek łzowy, masaż 138
 – – ropień 2, **168–169**
 – – torbiel śluzowa 169
 – – zapalenie 2, **168–169**
 – torbieli 158
 wrastanie rzęs 2, **13**, **15**, **33–35**, **151–152**
 wrzód rogówki 17, **38–41**, 140–142, 178
 – – brzeżny 39, 61

– – drzewkowaty 40, 53
 wstrząśnienie siatkówki 119
 wszczep okrężny 183
 wydzielina 56
 – wodnista 52–53
 wyłyżeczkowanie gradówki 155–158
 wypadek mózgowo-naczyniowy 104–105
 wypadnięcie tęczówki 128
 wysięki twarde 92
 wytrzeszcz 167–168
 – oftalmopatia tarczycowa 46–49, **53–55**, 108–111, 168
 – pulsujący 55
 wywijanie górnej powieki 32
 wzrok, obniżenie głębokie ostrości 76
 wzrost rzęs patologiczny 2, **13**, **15**, **33–35**

Y

YAG laser 185

Z

zacisk do gradówki 156
 zaćma **93–95**, **97–98**
 – chirurgia 170–174
 – – leki 189
 – dwojenie jednooczne 111
 – laser 185
 – punktowa 19
 – stan po operacji 101–103
 zadrapania linijne rogówki 21–22, 25–26, 31
 zagłębienie tarczy nerwu wzrokowego 9
 zakażenie rany 175
 – wewnątrzgałkowe 17–18, 173
 zakrzep żyły środkowej siatkówki 81–83
 zaniewidzenie **73–74**, 78
 – częściowe **81**
 – przejściowe 105–106
 – przewlekłe 91–95
 zanik tarczy nerwu wzrokowego 96

zapalenie błony naczyniowej 14,
16, 22–23, 35, 66
– brzegów powiek 60–62,
132–133, **143–145**
– gałki, wnętrza 17–18, 173
– nadtwardówki 22, 24, **42–44**, **59**
– guzkowe 165
– nerwu wzrokowego 89–90, 109
– spojówek 13–14, 51, **52–54**, 56,
57–58
– tęczówki 14, 16, 67
– tętnicy skroniowej **64–65**, 70,
73–76, 78, 105, 111
– tkanki łącznej oczodołu 17–18,
147
– twardówki 22, 24, **42–44**
– wewnętrzzgałkowe 17–18, 173
– woreczka łzowego 2, **168–169**
– zatok 65, **67–68**, 90
zapis ostrości wzroku 3–5
zasłona przed okiem 86, 105, 119
zatoki, RTG 68
– zapalenie 65, **67–68**, 90
zator tętnicy siatkówki 105
– – – środkowej 75–78
zdrętwienie policzka 122–123
zespolecie woreczka łzowego
z jamą nosa, leki 189
zespół bólu wielomięśniowego 73
zez 167
– chirurgia 178–180
– – leki 189
złamanie typu *blow-out* 111, 121,
123
złuszczenie skóry okołoczodo-
łowe 46

zmętnienie torebki tylnej
soczewki 93, 101
zmiany oka, zewnętrzne 2
– tęczówki, barwnikowe 165–166
znamię naczyniówki 166
znieczulanie oka, leki 188, 192
zniekształcenie źrenicy 22, 66–68,
119, 126–128
zrosty tęczówki 67
zwięźlenie przewodu nosowo-
–łzowego 136
– punktu łzowego 132–133
– źrenicy 21
zwyrodnienie plamki 94
– – cukrzycowe 94, 100–101
– – starcze 98–100

Ż

źrenica 7, **21**
– biała 167
– niereagująca na światło 66–67
– nieregularna 22, 66–68, 119,
126–128
– rozszerzona 41, 66–67
– – krople 188, 192
– – pourazowo 119, 123
– zniekształcenie 22, 66–68, 119,
126–128
– zwięźlenie 21

Ż

żuchwa, chromanie 73
żyła środkowa siatkówki, zakrzep
81–83